

miáltal kétségen kívül a növénykert ügye szenved. Az is tagadhatatlanul nem való, hogy a növénykertben, ha az oly kicsiny, a kertész murkot stb. természetesen, mert nagyon rossz benyomást tesz a szemlélőre, ha a különben „kis“ botanikus kertben zöldségtermesztésre akad.

Azon ismételt óhajtással zárjuk e sorokat, hogy levetköztetve a közönyt és hódolva az „audiatur et altera pars“ elvnek a tisztelt szaktársak közül minél többen és minél érdemlegesebben a minket oly közelről érdeklő tárgyhoz hozzá szólani ne terheltessenek.

A bajor erdőtiszti személyzet nevelése.

Találkoznak t. szaktársaink között olyanok, a kik az 1879. évi erdőtörvény 36-ik §-ának azon értelemben való alkalmazását kifogásolják, hogy az erdőakadémiai tanfolyam teljes elvégzése alatt a selmeczi akadémiával egyenrangú akadémia elvégzése, illetve mindazon tárgyakból való vizsgatétel értetik, a melyek a selmeczi akadémián előadatnak. Hogy ezen kifogások mily kevésbé állják ki a szigorú kritikát, közöljük az „Allg. F. és J.-Zg.“ ez évi márczius havi füzetében a bajor erdőtiszti személyzet nevelésének szervezetét, a melyből különösen kitűnik az, a minek részünkről kiváló fontosságot tulajdonítunk, s a mire külföldi erdészeti tanintézetek látogatására hajlandó fiatalságunk figyelmét felhívni akarjuk: hogy az aschaffenburgi erdészeti tanintézet csak előkészítő iskola, s tehát annak elvégzését Bajorországban sem tartják elegendőnek az elméleti képzettség tökéletes megszerzésére.

A bajor erdőtiszti személyzet nevelése az 1881. évi augusztus 21-én kelt királyi, s ugyanazon év novemb. 10-én kelt ministeri rendeletek szerint van szervezve.

A humanistikus vagy reál-gymnasium elvégzését abszolutorium előmutatásával igazoló ifjak Aschaffenburgban 2 évi előkészítő tanfolyamot tartoznak végezni. Ezen tanfolyam célja az erdészeti szolgálatra készülő ifjaknak oly előképzettséget adni az erdészet alaptudományaiban, hogy annak alapján az erdészeti szaktudományok kimerítő előadását a müncheni egyetemen eredménynyel hallgatni képesek legyenek.

A tanszemélyzet ezen előkészítő akadémián — a mely már 1878-ban lett ez irányban szervezve, a midőn egyszersmind a müncheni egyetemen az erdészeti előadások kezdetüket vették — az igazgatón és a tanerdő kezelőjén kívül 5 tanár és egy segédtanárból áll. Az előadott tantárgyak a következők: mennyiségtan, kísérleti természettan, mértan, vegytan, ásványtan, növénytan, állattan, az erdészet alapvonalai, rajz.

Az erdészet alapvonalai következőleg adatnak elő: erdőtenyésztés, az erdőhasználat gyakorlati része és szolgálati szervezet, 1 téli féléven át hetenkint 2 óra; erdővédelem, 1 nyári félév 3 óra; vadászat, 1 téli félév 2 óra; út- és polgári építézet, 1 nyári félév 3 óra. Ezen tantárgyak előadása túlnyomólag gyakorlati és a müncheni egyetemre előkészítő.

Az előadások 4 szemesztrisra vannak felosztva, úgy azonban, hogy a hallgatók a 2-ik év alatt katonai önkéntes évöket is helyben leszolgálhatják, a midőn az előadások rendes látogatásától föl vannak mentve, ha az első év végével nemcsak az előirt tantárgyakból állották ki megelégedésre a vizsgákat, hanem erdőtenyésztést és védelmet is eredménynyel hallgattak.

A tantárgyak hallgatásáról és a gyakorlati kirándulásokról látogatási, a vizsgálatokról pedig külön végzési bizonyítványok szolgáltatnak ki.

A vizsgák nyilvánosak, s a mennyiségtan kivételével, szóbeliek. Az érdemsorozat 3 fokból áll. A ki az első év

végével előirt tantárgyak felénél többől kapott 3-ik osztályt, és az erdöművelés meg hivatalsservezet előadásainak hallgatását vagy a repetitóriák, gyakorlatok és kirándulások látogatását ki nem tudja mutatni, az évet ismételni tartozik; kevesebb tantárgyból nyert rossz osztályzat a vizsga ismétlésére jogosít. Azok, a kik a második év végeztével az analysis, mértan és növényi vegytanból vizsgát ismételni tartoznak: azt Münchenben az egyetemen is megtehetik.

A kik az aschaffenburgi tanintézet absolutoriumát megszerették, legalább is 2 évig valamely német egyetemen erdészeti tudományokat hallgatni, és legalább egy évig a müncheni kísérleti állomáson a practicus gyakorlatokat látogatni tartoznak, mely utóbbiaknak azonban az egyetemi tanévek alatt eleget tehetnek. Ezen kedvezmény által a bajor szolgálatra készülő ifjak ezen egy év megnyerhetése által, mintegy a müncheni egyetemhez vannak kötve.

A gymnasium és az aschaffenburgi tanintézet elvégzéséről szóló absolutorium, az egyetemi 2 évi előadások hallgatásának és a müncheni kísérleti állomás gyakorlatai 1 évi látogatásának kimutatása, feljogosít az elméleti fővizsga (Schluss-Prüfung) letetésére a müncheni egyetemen.

Ennek a tárgyai a következők: nemzetgazdaság, a jogi tudományok encyclopediája, az erdészet növénytani, azután pedig talajtani része, mely utóbbihoz számítatik a geognosia, klimatologia és meteorologia, azután az erdőtenyésztés, erdőhasználat, erdőrendezés, erdőérték-számítás és statika, famértan, állami erdőgazdaság, ide számítva az erdőtörvényt és erdőrendőrséget.

Minden egyes vizsgatevőre a vizsgálati idő $2\frac{1}{2}$ órára van kiszabva.

Azok, kik ezen vizsgát eredménnyel állották ki, az

államhatóságokhoz, a gyakorlatra való felvétel végett, folya-
modhatnak.

A gyakorlat kétféle. Az első az előkészítő, 15 hónapig tart, s a ministerium által meghatározott erdőgondnokságban teljesítendő. Ilyen, mintegy tanerdőül olyan gondnokságok választatnak ki, a melyek mind erdészeti, mind adminisztratív tekintetben sokoldalú, és instructiv anyagot szolgáltatnak, és oly erdőtiszt kezelése alatt vannak, a ki mind elméleti és gyakorlati szakképzettségénél, mind a tanítás iránt való hajlámánál fogva, a feladatnak megfelelni képes.

Ezeknek hivatalos kötelessége a gyakornokokat minden külső és belső munkálatnál alkalmazni, s azonkívül az irodalom felhasználására is serkenteni, s velők a függőben lévő erdészeti kérdéseket megbeszélni. Ezen eljárást ajánlanánk mindazon szaktársaink figyelmébe, a kik mellett fiatal, kezdő ifjaink alkalmazva vannak; mert a jó főtiszt feladata nemcsak az erők kellő felhasználása, hanem célirányos nevelése is.

A gyakornokok tartoznak, az erdész vezetése alatt, az erdőgondnokság rövid leírását összeállítani, különösen kiemelve mind azt, a mi annak gazdaságára az utolsó két évben befolyással volt; azután valamely kisebb erdőről üzemtervet készíteni, valódi vagy költött, de a helyi viszonyoknak megfelelő erdővásárlási, eladási, csere- és szolgálat-megváltási terveket, s végre az erdőgondnokság gazdasági és helyrajzi térképét elkészíteni. Ezen munkálatok az államhivatali concurs-vizsga (államvizsga) alkalmával bemutatandók. Az erdővédelem és vadászatnál csak annyiban alkalmazandók, a mennyiben ezt szakki kiképzésök megengedi.

Ezen gyakorlat teljesítése után $1\frac{3}{4}$ évig, saját választotta, kir. erdőgondnokságban tartoznak gyakornokoskodni, a midőn azonban már a kirándulási napidijakra jogot tarthatnak.

Csak a három évi gyakorlat után van joga az erdész-aspiránsnak az államhivatali concurs-vizsga letételére.

Ezen vizsga írás- és szóbeli. Az írásbelin 20 kérdésre kell megfelelni, melyek a szak minden részére vonatkoznak, s azonkívül egy kis térkép-próbarajzot kell készíteni.

A szóbeli vizsga ideje 1 óra. A kérdések az összes erdészeti kezelésre és gyakorlatra kiterjedők.

Az előadottakból kitűnik, hogy Bajorországban az aschaffenburgi erdészeti akadémia az erdészeti tudományok elméleti megszerzésére nem elegendő, hanem ehhez még az egyetem látogatása is tartozik, s csak az elméleti zárvizsga letétele bizonyítja teljes elméleti szakképzettségét. Minthogy Németországban az erdészet tanítása már majdnem általában az egyetemekre van téve: külföldön tanuló hazánkfiakat vagy Németországból hozzánk jövő, itt alkalmazkodni kívánó ifjakat, csakis az egyetemi tanulmányok végzése, illetve az elméleti vizsgák letétele után bocsáthatjuk ezután az erdészeti állami vizsgára, illetve csak azoknak elvégzése és teljesítése tekinthető egyenlőnek a selmeczi akadémia elvégzésével.

Részünkről a selmeczi akadémia látogatását, eltekintve a törvényes rendelkezésektől, már csak azért is ajánljuk a pályánkra készülő ifjaknak, mert ezen intézetben a tanítás hazai viszonyainknak megfelelő irányban történik. Csak az erdőrendészetet véve egyedül tekintetbe, a külföldön tanuló ifju egész idegen, nálunk nemcsak nem használható, de jogi fogalmainkkal gyakran ellentétben álló teoriákat vesz fel magába, melyeknek alkalmazása számos botlásra ad alkalmat.

Nem akarjuk állítani, hogy egyes disciplinákat egyik vagy másik külföldi egyetemen e vagy ama tanár nem ad elő jobban, mint az Selmeczen vagy általában másutt történik, de annak hallgatása sokkal czélszerűbb az akadémia bevégezése

után, mintegy ismétlésképen; a mint ez pl. az állam részéről a minden évben 1000 frt ösztöndíjjal segélyezett fiatal erdész kiküldésével történik.

Külföldi, különösen osztrák tanintézetek látogatására törekvő ifjaink nagy része azonban nem annyira az előadások kiválósága, mint azért megyen, mert ott érettségi vizsga nélkül is fölvéttetik, s vizsgák tevésére kötelezve nincsen. Frequentálás pedig nem egyenlő a bevégezéssel. Ha valaki külföldön tanul, ám tegye azt; de akkor végezzen mindent úgy el, hogy ott az államvizsga letévésére szükséges elméleti képzettséget megszerezze.

Mielőtt sorainkat bezárnók, legyen szabad még kiemelni, hogy mennyivel kedvezőbb az állami szolgálatra aspiráló ifjak sorsa nálunk, a bajorországiakéhoz képest.

Nálunk az akadémiai 3 éves tanfolyam bevégezése után már alkalmazást nyerhet; mert ha kimarad, azt csak bizonyítványa gyengeségének köszönheti.

Bajorországban, Aschaffenburgban az akadémiát kell látogatnia 2 évig, Münchent 2 évig, saját költségén gyakor-nokoskodnia kell 3 évig, s tehát, ha minden jól ment, összesen 7 év lefolyása után teheti csak le az államvizsgát és folya-modhat alkalmazásért az államhoz. De számítsuk még le a katonai önkéntes évet, még akkor is marad 6 év, s tehát még egyszer oly hosszú idő, mint nálunk, míg fizetést kap.

S ha tekintetbe vesszük az ösztöndíjak nagy számát a selmeczi akadémián, úgy hogy a szorgalmas és tehetséges ifjak nagy száma majdnem minden költség nélkül végezheti az akadémiát: akkor bátran lehet állítani, hogy az erdészeti pályára törekvő ifjaknak oly előnyös helyzete alig van a világon, mint nálunk.

Igaz, hogy a tanulást és a törvényes minősítvény megszerzését megkívánjuk, s ebből nem engedünk; de nem is

szabad engednünk, mert csak általános műveltségü és tökéletesen szakképzett férfiaktól várhatjuk erdészetünk megfelelő, s európai színvonalon álló fejlődését.

Illés Nándor.

Ujabb adatok a cserhántás köréből.

Nem hiába szólalt fel Illés Nándor szaktársunk a cserhántásüzem tárgyában az Országos Erdészeti Egyesület közlönye 1879-ik IV-dik füzetében, mert azóta minden évben közöltetnek — bár gyéren — adatok, melyek nem csak szaktársainknak, hanem az erdőbirtokosoknak is útmutatásul szolgálhatnak. Ha mégis ennek daczára a birtokosra káros következményü szerződések köttetnek, az egyedül a közölt adatok figyelembe nem vételének vagy téves számításának tulajdonítható; mert a közlöttek után az érdekeltek most már biztos tényezőkkel számíthatnak, s azokat csakis a helyi viszonyokhoz kell alkalmazniok.

Tudjuk már, hogy egy ürméter hántott fa után mennyi cserre lehet számítani; mibe kerül minden egyes munkatétele a helyi viszonyokhoz képest; mennyibe a fuvar a legközelebbi vasuti állomásig. Összehasonlítva a költségeket, melyekbe egy mázsa cser kerül a piaczi árral, számot vehet magával mindenki, mi előnyösebb reá nézve: a házilag eszközölt cserzés, vagy pedig a méterfa utáni eladás.

Én részemről mindig előnyösebbnek tartom a birtokosra nézve az utóbbit; mert e mellett az nincsen eshetőségeknek kitéve, hogy esős időjárás mellett a kérge minőségéből és értékéből veszít, a munka késleltetik s aránylag többbe kerüljön; mig ellenben mindezen eshetőségek a vállalkozó hátrányára